

MONITOR

zpravodajský čtrnáctideník

ROČNÍK VI., ČÍSLO 2

29. leden 2009

(za dobrovolné příspěvky)

Tradice Otců

Z kázání neapolského biskupa Jana

Pán je mé světlo a spása, koho bych se měl bát? Byl velký ten služebník, který věděl, jakým způsobem a odkud se mu dostávalo světla a jaký byl ten, který ho osvětloval. Neviděl světlo, které spěje k soumraku, ale ono světlo, které oko nevidí. Mysli osvětlené tímto světlem nepadají do hříchů ani neklopýtají ve špatnostech.

Pán přece řekl: *Chodte, dokud máte u sebe světlo.* A o jakém jiném světle mohl mluvit, než o sobě samém? To on řekl: *Já jsem přišel na svět jako světlo, aby ti, kteří se dívají, neviděli, ale slepí aby dostali světlo.* Takže sám Pán je naším světlem. Slunce spravedlnosti, které svými paprs-

ky prozářilo celou svou obecnou církev rozšířenou po celém světě. To o něm volal prorok: *Pán je mé světlo a spása, koho bych se měl bát?*

Člověk, který má světlo uvnitř, nezapokne, nesejde z cesty, všechno snese. Kdo zdaleka vidí domov, vydrží všechna protivenství, nermoutí se pro časné starosti, ale je pevně zakotven v Bohu. Pokoří své srdce a všechno vydrží a ve své pokoře má trpělivost. Toto pravé světlo, které osvětluje každého, kdo přichází na tento svět, se dává těm, kteří se bojí, vlévá se, komu chce a kde chce, ukazuje se tomu, komu ho Syn chce zjevit.

Kdo přebýval v temnotách a ve stínu smrti, ve tmě zla a ve stínu hříchů, když vzejde světlo, děsí se, dělá si výčitky, stydí se a červená a říká: *Pán je mé světlo a spása, koho bych se měl bát?* To je naše velká záchrana, bratři moji. Je to spása, která se nebojí slabosti ani neleká únavy ani nevidí bolest. [...] Jestliže Pán sám osvětluje a zachraňuje, koho se budu bát? I kdyby přišly mraky pochybností, *Pán je mé světlo.* Mohou přijít, ale nic nemohou. Mohou na naše srdce útočit, ale nemohou nad ním zvítězit. I kdyby nás zaslepila žádostivost, *Pán je mé světlo.* On je skutečně naše síla, dává se nám a také my se dáváme jemu. Běžte k lékařům, dokud můžete, aby se vám nestalo, že nebudete moci, až budete chtít.

Slušný Čech vs. Čecháček

Intelektuální kliše a skutečnost

Zemřel Jan Kaplický a David Černý zavěsil v Bruselu svou Entropu. Co mají tyto dvě události společného? Začalo se u nás – po tolikáté už – hovořit o specificky českém nepochopení pro umělce a velké lidi vůbec. Opět se mluví o „české povaze“, „české malosti“ a samozřejmě o „čecháčkovství“.

Příznačné je, že autoři, kteří tyto pojmy používají, se na první pohled tváří, že je vztahují i na sebe: hovoří tedy o „našem čecháčkovství“ a tak podobně, i když z kontextu jasně vyplývá, že oni sami „Čecháčky“ nejsou, vymykají se z oné „české malosti“ a nad „naši českou povahu“ jsou povzneseni.

Není nic specificky českého na tom, že – především levicoví – intelektuálové popř. umělci zpravidla chovají opovržení k obyčejnému člověku, k jeho triviálnímu vkusu, omezeným názorům a podobně. Specificky české ale je, že náš malý, drobný člověk má být nějak horší, než obyčejný člověk někde jinde. U sousedů mají lepšího obyčejného člověka než toho českého.

A tak mne potěšilo, když jsem nedávno četla rozhovor s člověkem, který za

Manželé Jelínkovi při přebírání pamětní plakety za záchranu válečných uprchlíků

války schoval a zachránil několik Židů a po válce byl z politických důvodů řadu let vězněn. Když se ho dotýčný redaktor zeptal, zda se mu jeho postoje nezdály riskantní, jenom skromně namítl: „Ale to by přece udělal každý slušný Čech...“

Nad jeho odpovědí jsem pocítila upřímnou vědnost. „Slušný Čech“ neoznačuje své bližní za „Čecháčky“, necítí se nad ně povznesen – prostě dělá, co mu velí jeho svědomí.

Michaela Freiová

ZPRÁVY

Papež k diplomatům o pronásledování křesťanů

V tradičním výročním projevu ke členům diplomatického sboru akreditovaným u Svatého stolce mluvil papež letos také o pronásledování křesťanů. (Svatý stolec má diplomatické styky se 177 státy.) Papež řekl, že svět ničí nejen hmotná chudoba, ale i „morální chudoba“, jež je kořenem diskriminace i útoků na tisíce křesťanů, jak ukázal minulý rok. Křesťané jsou podle papeže pronásledováni zvláště v Iráku a v Indii.

Vedle přímého pronásledování se papež zmínil i o nových formách protikřesťanské perzekuce v západním světě. Jde o „předsudky a nepřátelství vůči křesťanům kvůli tomu, že představují zneklidňující hlas“.

Papež konkrétně hovořil o křesťanských komunitách v Asii, jež jsou početně malé, ale přesvědčivě a efektivně přispívají k obecnému dobru, stabilitě a pokroku země.

„Církev nepožaduje privilegia, ale plně uplatňování principu náboženské svobody,“ řekl papež.

Zenit

Světové setkání rodin v Mexiku

Od 18. ledna se v Mexico-City konalo VI. Světové setkání rodin; trvalo pět dnů a účastnilo se ho přes 20.000 lidí. Jeho součástí byl kongres teologů, setkání rodin a velká závěrečná bohoslužba. Z pastoračního hlediska pokládá Vatikán toto setkání za stejně důležité, jako Světové dny mládeže

Dne 17. ledna promluvil videopřenosem k účastníkům setkání papež. Řekl, že domácí prostředí je školou lidskosti a křesťanského života. Domácí prostředí

musí být proniknuto přítomností Boží, vkládat každodenní život do Jeho rukou a prosit Ho o pomoc. Proto je tak důležitá modlitba v rodině.

Díky síle čerpané z modlitby se rodina stává společenstvím učedníků a misionářů Kristových. Rodina má právo na uznání své identity a nemá být směřována s jinými formami soužití. Zaslouží si podporu, svobodu vzdělávání a výběru školy.

Kathmet, VIS

Zásadní kulturní zlom v USA?

Během prvních dnů po inauguraci Baraka Obamy se začne rýsovat jeho vztah k problematice ochrany života. Obránci života se zejména obávají iniciativy FOCA: jde o federální zákon umožňující potraty na žádost. Tím by byly zrušeny stovky norem jednotlivých států, jež dnes tuto problematiku regulují.

Politici, církevní činitelé i iniciativy na ochranu života už řadu měsíců poukazují na důsledky takového zákona.

Všechny nemocnice včetně katolických by byly nuceny potraty provádět (dosud se uznává námitka svědomí). Biskupové už oznámili, že pokud k tomu dojde, zavřou všechny církevní nemocnice (30 % nemocnic v USA). Bude patrně schválen i „potrat částečným porodem“, tedy až do konce těhotenství: předchozí kongres ho zakázal. Rodiče nebudou informováni o hrozícím potratu nezletilých dcer.

Kathmet, -fightfoca-

V Iraku pokračují útoky proti křesťanům

V irackom meste Mosul naďalej panuje protikřesťanská nálada. Najnovšie verejnosťou otriasla správa o smrti 36-ročného Chourika Bagrada, ktorý bol kresťanom Arménskej cirkvi. Jeho mŕtve telo našli včera v Mosule na severe Iraku. Ďalšieho veriacého uniesli na Nový rok. Zadržovali a mučili ho štyri dni. Prepustili ho až po zaplatení kaucie.

Spravodajská agentúra dodáva, že za únosmi sú kriminálne skupiny, ktoré chcú peniaze kresťanov. Tieto skupiny

sú napojené na Al-Kajdu, ktorá v tejto oblasti pôsobí. V októbri zabili 16 kresťanov a 2000 rodín bolo nútených opustiť krajinu. Tieto skupiny sa tešia zo zabíjania kresťanov, ničia ich domy, majetok, vyhrajú sa im. Podľa agentúry, „Mosul sa stáva sypkou pripravenou kedykoľvek explodovať.“ Tamojšia vláda ubezpečuje, že ochranu v Mosule zvýši. Iba dodajme, že v Iraku sa hlási k islamu 97 % obyvateľstva a ku kresťanstvu 3 %.

TS KBS

Papež pojedie do Svaté země

Ve svém vánočním poselství potvrdil latinský patriarcha Jeruzaléma Fouad Twal, že papež přijede 11. května do Tel Avivu: 13. května navštíví Betlém a 15. května Chrám Božího hrobu v Jeruzalémě. Patriarcha při této příležitosti vyzval celý svět, aby dělal víc pro mír ve Svaté zemi.

Bude to třetí (v novověku) papežská návštěva ve Svaté zemi: jako první sem přijel v roce 1964 Pavel VI., v roce 2000 Jan Pavel II., nyní Benedikt XVI.

Kathmet

Vatikán: k vyjádření kardinála Martina o Gaze

Kardinál Renato Martino, předseda papežské rady *Iustitia et pax*, řekl, že pásmo Gazy „je jeden veliký koncentrační tábor“. Ředitel vatikánské tiskové kanceláře, P. Federico Lombardi, však upozornil, že politiku Svatého stolce určuje papež. Formulaci kardinála Martina označil za „nevhodnou“.

Kathmet

Pomoc lidem v Gaze

Papežská rada *Cor unum* pomáhá obyvatelům Gazy. Pomoc řídí P. Manuel Musallam, farář kostela Svaté rodiny, Misionáři Charity a další náboženské kongregace.

VIS

Taizé vytiskne milion Biblí pro Čínu

Během tohoto roku chce Taizé vytisknout a distribuovat milion katolických Biblí pro Čínu. Půjde o 200.000 kompletních Biblí a 800.000 Nových zákonů doplněných Žalmy. Využije přitom překlad *Studia biblica*, připravený františkány v Hong Kongu v roce 1968.

Boží slovo nás spíše sjednocuje, než by rozdělvalo, řekl představený Taizé bratr Alois. Taizé zaplatí tisk díky akci „Operace naděje“. Podobné akce podniklo již dříve: například ke konci 2. vatikánského koncilu vytisklo milion španělských a půl milionu portugalských Biblí pro Latinskou Ameriku. V roce 1989 vytisklo milion Nových zákonů v ruštině.

Zenit

ZPRÁVY

Itálie: ateista hledá naději v křesťanství

Filosof a spisovatel Marcello Pera tvrdí, že Evropa se musí nazývat křesťanskou, protože jen to ji udrží pohromadě. Napsal to v knize *Perché dobbiamo dicit cristiani*, jež vyšla v Římě. „Moje pozice,“ píše Pera, „je pozice ateisty a liberála, který žádá křesťanství o nějaký důvod k naději.“

Pera byl v letech 2001–2006 předsedou italského senátu a napsal řadu knih, mj. o interpretaci Karla Poppera a o induktivní metodě u Kanta a Humea. V roce 2004 uveřejnil společně s kardi-

nálem Ratzingerem knihu „Bez kořenů“, jež analyzuje problémy Evropy.

Pera říká, že křesťanský pojem lidské osoby stvořené k Božím obrazu je cosi, co se v jiných kulturách nenajde, a tento fakt předchází jakoukoli státní intervencí. Pokud popřeme tyto křesťanské principy, zničme naše ústavní dědictví.

Na kontinentě, který je tak kulturně pestrý jako Evropa, varuje Pera, je nezbytné najít společné dědictví, o němž můžeme říci: „Toto je Evropa“.

Zenit

Ateista o významu víry pro Afriku

Matthew Parris, rozhlasový redaktor, napsal do londýnských *Times*, že Afrika potřebuje víru ještě více než rozvojovou pomoc. Jen víra může pomoci Afričanům překonat jejich největší problém – pasivní postoj k životu.

Parris sám vyrostl v Africe, považuje se za ateistu.

„V Africe křesťanství mění lidská srdce a přetváří ducha,“ píše Parris a dodává, že pro něj nebylo snadné si to uvědomit. Podle něj je viditelné, že právě křesťané – černí i bílí – uzdravují v Africe nemocné a učí lidi číst a psát. Víra nemá význam jen jako motivace misio-

nářů, ale je důležitá i pro ostatní. Křesťan je čestný, pilný a optimistický.

Misionáři nevysedávají v halách drahých hotelů, aby diskutovali o rozvojových strategiích, jak to činí zástupci velkých pomáhajících institucí, píše Parris. Potkáme je spíše na venkově, jak se zabývají konkrétní prací.

Víra odstraňuje také strach z duchů, který je vlastní Afričanům vyrostlým v přírodních a kmenových náboženstvích. Křesťanská víra buduje osobní spojení mezi jednotlivcem a Bohem. Pro to je pro rozvoj Afriky tak důležitá.

Kathnet

Také v Indii nebezpečí legalizace eutanázie

Marxistická vláda státu Kérala ustavila reformní komisi právníků, která řeší možnost legalizace usmrcování pacientů v terminálním stádiu. Tito právníci navrhuji eutanázii na žádost pod supervizi.

U pacientů, kteří nemohou učinit informované rozhodnutí, zváží lékařští praktici, zda pokračovat v léčbě nebo ji celou ukončit.

P. Paul Thelakat, který vydává deník

Satjadípám (Světlo pravdy) a je mluvčím syrsko-malabarského synodu, řekl, že tento návrh je předvolební propagandou marxistické strany.

Pascal Carvalho, člen Papežské akademie pro život, prohlásil, že je smutné, že právě Kérala, stát s jednou z nejvyšších gramotností a také jeden z nejrozvinutějších, stojí v čele tažení za legalizací eutanázie.

Asia News

Dokončuje se program papežovy cesty do Afriky

V Kamerunu a Angole pokračují bezprostřední přípravy na návštěvu Benedikta XVI., která se v Kamerunu uskuteční ve dnech 17. – 20. března a v Angole ve dnech 20. – 23. března. Podrobnosti programu papežovy návštěvy byl doladit v obou zemích organizátor papežských cest Alberto Gasbarri. V Kamerunu Svatý otec předá biskupům černého kontinen-

tu pracovní dokument zvláštního Synodu pro Afriku, tzv. *instrumentum laboris*. V Angole se mimo jiné uskuteční setkání s mládeží, s církevními organizacemi, které se angažují při prosazování rovnoprávnosti žen, a také s vojenskými invalidy. Přesný program papežovy návštěvy by měl být znám ještě tento měsíc.

RV

Katolický Google

Google otevřel katolickou variantu vyhledávače. Na <http://www.catholicgoogle.com> se ukážou u každého hesla nejdříve katolické weby. Pornografický obsah bude filtrován.

Kathnet

Trest ukřižování v Gaze?

Podle listu *Al Haját*, který vychází arabsky v Londýně, má být v Gaze zavedeno šariatické právo. Pro lidi, kteří jednájí „v diametrálním rozporu s palestinskými zájmy“ se počítá s ukřižováním, za některé delikty mají být utínány údy nebo uplatněn trest smrti.

Manuel Musallam, farář v městě Gaze, tato tvrzení popřel jako „liché pověsti“.

Kathnet

Zemřel O. Clément

Ve věku 87 let zemřel v Paříži pravoslavný teolog a spisovatel Olivier Clément. Pocházel z francouzské ateistické rodiny. Po setkání s ruskými emigranty konvertoval ve třiceti letech k pravoslaví. Jako laický teolog byl profesorem Institutu pravoslavné teologie sv. Sergia v Paříži. Byl velkým hlasatelem pravdy o Kristově vzkříšení. Angažoval se také v oblasti ekumenismu a mezináboženského dialogu.

Velké úsilí vynaložil Olivier Clément na sblížení křesťanského Východu a Západu. Přátelil se také s ekumenickou komunitou z Taizé. Proslavil se knihami rozhovorů s konstantinopolskými patriarchy Atenágorou a Bartolomějem. Z pověření Jana Pavla II. připravil v roce 1998 také rozjímání k Velkopáteční křížové cestě v Koloseu. Osobně trpěl stag-nací pokroku v ekumenickém hnutí. V pravoslavném prostředí se proto stal kontroverzní postavou.

RV

Vážení čtenáři,
děkujeme Vám všem, kteří jste zasláním finančního daru umožnili další vydání *RC Monitoru* a pomohli pokrýt režijní náklady spojené s jeho vydáváním.

S upřímným Pán Bůh zaplať

redakce

KOMENTÁŘE

„Nepřidáš se k většině, páchá-li zlo“

Foto: <http://romove.radio.cz>

Je to slibná výzva k zvládnutí šikany ve školách? Kéž také. Ale je to původně jedna ze starozákonních zásad doplňujících Desatero (Ex 23,2a), stará na tři tisíce let, a stále znovu aktuální.

Je například zarážející, jakým novým nesnázím musí čelit křesťané v současné sekulární společnosti. Uvedu čerstvý případ, jak ho líčí zprávy v katolickém levicovém týdeníku *The Tablet*.

Zákon o rovnosti likviduje katolické agentury

V roce 2006 přijatý „zákon o rovnosti“ (*Equality Act*) obsahuje také pasáž o „sexuální orientaci“, podle níž mají britské agentury pro adopci vyhovět žadatelům o adopci dítěte bez ohledu na to, jde-li o manžele nebo o páry téhož pohlaví. Jde přitom hlavně o miminka odložená matkou; Anglie má smutné evropské prvenství v počtu těhotenství mladistvých. Pro vývoj dítěte už takto primárně postiženého je žádoucí alespoň včasné přijetí do péče náhradní rodiny. Žadatelů bývá zřejmě dostatek, poptávka spíše převyšuje nabídku.

Pro katolické agentury je první zásadou vybírat náhradní rodinu, která slibuje optimální podmínky z hlediska potřeb dítěte, ne k největší spokojenosti žadatelů. Proto odmítají požadavek uvedeného zákona, aby „přiznaly stejná práva nestejným“. V čísle *Tabletu* z 29. listopadu se však uvádí, že příslušný státní orgán (Regulační úřad pro charity) pro Skotsko tamním agenturám výjimku povo-

lil, úřad pro Anglii a Wales nikoli. „Ztráta státního souhlasu“, jak ji známe v jiné souvislosti, má ovšem pro agentury finanční důsledky.

Tvrdość zamítavého rozhodnutí je těžko pochopitelná, protože katolické agentury nemají na zprostředkování monopol, homosexuálním žadatelům by nehrozila žádná újma. Výjimka by ostatně katolickým agenturám nebránila dát individuálně přednost neúplné rodině nebo i homosexuální dvojici. Ale to státu nestačí.

Nespřáhneš se se svévolníkem, aby ses stal zlovolným svědkem. Nepřidáš se k většině, páchá-li zlo. Nebudeš vypovídat ve sporu s ohledem na většinu a převracet právo.

Vánoční dvojčíslo *Tabletu* pak referuje, že vedení agentury v diecézi Leicester pod tlakem termínu 1. 1. 2009 na poslední chvíli ustoupilo a přejmenovalo se z Katolických pečovacích služeb na Službu *Caritas*. Vzhledem k tomu se však místní biskup Patrick O'Donoghue s politováním rozhodl přerušit s ní po víc než sto letech spolupráce všechny svazky a založit diecézní agenturu vlastní. V dané situaci zřejmě jednal důsledně.

Nebezpečný experiment

Ale není ta situace absurdní? Uvažme, s jakou obezřetností se postupuje při

zavádění nových léčiv na trh! Po pečlivých zkouškách, které mají vyloučit nežádoucí vedlejší účinky, státní kontrola pouze umožní nový lék používat, ale v našem případě si státní orgán bez jakýchkoli zkoušek a zkušeností aplikaci nového opatření přímo vynucuje, dokonce pod citelnými sankcemi.

Starší z nás si jistě vzpomenou, jak byl kdysi v západní Evropě uveden na trh uklidňující přípravek *Contergan* – a po roce se jako jeho vedlejší účinek rodila miminka bez končetin nebo jinak znetvořená. Pokud přežila, byly tyto nevinné lidské bytosti odsouzeny se smířit s doživotním těžkým postižením. (Trestní řízení s firmou bylo roku 1970 uzavřeno s tím, že viníkům nebyla prokázána vědomá nedbalost.)

Člověk bez rukou je postižený už na první pohled. Ale kde je záruka, že se u dětí vyrůstajících bez vztahu k oběma rodičovským postavám neprojeví – v pubertě, v dospělosti, v případném manželství a rodičovství – jiná, méně nápadná, ale také hluboce neblahá postižení? Vždyť zatím není vůbec známo – snad se nemýlím! –, jak bude reagovat lidská psychika v jedné, případně i dalších generacích na novou situaci, která dosud nemohla být v dějinách lidstva sledována? A tady se „lék“ suverénně ordinuje hned, a bez debat. *Prostě z pozice síly*. Myslím, že je to jeden z případů, kdy se sekulární kultura odřezává od „fundamentální paměti lidstva, bez níž rozum ztrácí orientaci“, jak před tím varoval Joseph Ratzinger ve své přednášce „Evropa v krizi kultur“ v Subiaku, poslední před papežskou volbou.

Světské právo straní silnějším

Mravně nejvíc pobuřující je přitom okolnost, že je to hra dobře zajištěných dospělých na účet bytostí zcela nevědomých, bezmocných a bezbranných. Těch, jež nejvíc potřebují citlivou péči a právní ochranu. Tady se naopak dostávají cizí mocí skoro do role pokusných králíků, a světské právo není na jejich straně. Není ani na straně těch, kteří o ně mají upřímnou starost. Platné světské právo tu jasně straní silnějším a ohled na slabší stranu výslovně odmítá. Katolický biskup konfrontovaný s touto situací – danou zvnějšku, politickou vůlí – chce aspoň v rámci své pravomoci zařídit, aby na tom byli jak ohrožení a slabší, tak pečující právně lépe.

KOMENTÁŘE

Proto se domnívám, že stojí za to prosazovat zásadnější řešení, totiž obecnou světskou právní ochranu všech, kdo z vážných důvodů odmítají jednat proti svému svědomí na účet bezbranných.

To jistě není myšlenka nová a místy již bylo něčeho podobného dosaženo: některé státy například uznávají výhradu svědomí proti službě ve zbraní. Vidíme však, že zůstávají mezery.

Mezery alarmující zásadně, jak jsem se pokusil ukázat, ale i rozsahem. Vždyť dnes nejde jen o děti svěřované v Anglii do adopce podle bezpečnějších nebo sporných pravidel. Mezinárodně významné sekulární síly se snaží prosadit nárok žen na umělý potrat jako *jejich* snad i základní lidské právo, bez ohledu na bezbrannou stranu sporu, totiž právo na život nenarozených lidských bytostí. Výhrada svědomí, kterou četné státy lékařům dosud přiznávají, je tak zpochybňována a nejspíš už vážně ohrožena. Podobný problém se rýsuje i v otázce eutanazie. Je to snaha, aby byla *mocí světského práva* znemožněna i jen legální neúčast těm, kdo se v páčání zla nechtějí přidat k většině.

Bůh je na straně utiskovaných

Má-li mít uvedený návrh obrany širší naději na úspěch, nabízí se opora v těžko zpochybnitelné mravní autoritě, v citované zásadě Písma. Podle českého ekumenického překladu se přímo nabízí moderní verze konfliktu mezi něčím, *co bylo pouze kýmsi odhlasováno*, a pevně zakotveným mravním postojem.

Proto se domnívám, že stojí za to prosazovat zásadnější řešení, totiž obecnou světskou právní ochranu všech, kdo z vážných důvodů odmítají jednat proti svému svědomí na účet bezbranných.

Dávali jsme se i na staré texty a jiné překlady; místo slova *většina* bývá *množství* nebo *dav*, *zástup*, ale v každém případě pouhá síla nebo mocenská převaha proti jasnému mravnímu rozlišení dobra a zla.

Povšechný pojem *zla* nebo *nepravosti* je pro náš účel vhodné zaostřit důrazem na *bezbrannost* obětí konání většiny. A to

je jistě v souladu s duchem celé Bible od Mojžíše, proroků a žalmů přes Mariino *Magnificat* až k Ježíšově péči o slabé, nemocné a přehlížené: Bůh je na straně utiskovaných.

Z jiného hlediska si ovšem současná společnost musí poradit i s možností, že se někde formálně demokratickým postupem schválí mravní zlo, například volbou Hitlera (v Německu 1933), komunistů (v Československu 1948) nebo hnutí Hamás (v pásmu Gazy 2006).

Dokud ale není uspokojivě vyřešen tento problém, nezbyvá, než aby se eticky smýšlející občané snažili uhájit nebo nově prosadit celosvětově platnou výhradu poctivého svědomí – ve smyslu biblické zásady z Ex 23,2a a se zvláštním zřetelem na bezbranné – existujícími demokratickými prostředky. Katolíci by v té věci neměli mít pochybnosti a lze doufat, že s Boží pomocí nezůstanou sami. Je to i záležitost všekřesťanská a ještě širší.

Václav Frei

Psáno 18. ledna 2009,
v den památky Panny Marie,
Matky jednoty křesťanů

Dva američtí prezidenti a kultura života

Bude Obama naplněním snu o svobodné Americe?

V Americe proběhlo předání moci. Washington spatřil nejdrazší prezidentkou inauguraci v dějinách a také jedny z nejnadšenějších zástupů, jaké se kdy při této příležitosti sešly. Není divu – prezidenta, který se postupem času stal symbolem obtížné války proti terorismu, objektivně udělal řadu chyb a nakonec asistoval u patrně největší ekonomické krize posledních desetiletí – George Walkera Bushe, střídá mladý, sympatický a nepochybně schopný první americký prezident tmavé barvy pleti, Barack Hussein Obama, který symbolem svého poslání učinil slovo „změna.“

Každý rok vyhlásil prezident Bush jeden den Národním dnem posvátnosti života. Při tom posledním citoval slova P. Neuhausa: „Usilujeme vybudovat společnost, kde bude každé dítě vítáno v životě a chráněno zákonem.“

George Bush pro život

Za Georgem Bushem truchlí málokdo. Avšak z hlediska zápasu mezi kulturou života a kulturou smrti bylo osm let jeho prezidentství nemalým přínosem. Žádný z jeho kroků pro život nebyl spektakulární, ale byla jich celá řada a v souhrnu přinesly skutečnou změnu v duchu slov nedávno zesnulého katolického kněze Richarda Johna Neuhausa, Bushova poradce pro bioetické otázky: „Hnutí pro život je hnutím pro změnu!“ První den v úřadu zrušil Bush přímé financování organizací podporujících nebo provádějících potraty v zahraničí, které zavedl Bill Clinton. O něco později zajistil, aby nedocházelo ani k žádnému nepřímému a skrytému americkému financování zahraničních interrupcí, zastavil také podporu UNFPA, agentuře OSN, která podporuje politiku jednoho dítěte v Číně. Oponoval všem pokusům o federální financování interrupcí v USA. Zvýšil federální dotace centrům pro krizová těhotenství a zavedl dotace nábo-

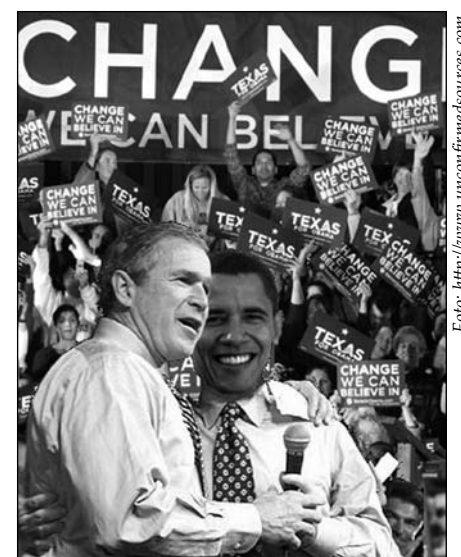

Foto: <http://www.unconfermresources.com>

žensky zaměřeným charitám. Realizoval kampaň za sexuální abstinenci mladých a podporoval adopce.

Odcházející prezident podepsal celou řadu *prolife* zákonů, například zá-

KOMENTÁŘE

Foto: <http://lswebstory.com>

kaz potratu částečným porodem (to je praxe, při které se urychlí porod a dítě se usmrtí v průběhu porodu), *Born Alive Infant Protection Act* – zákon, který nařizuje poskytnout zdravotní péči dětem, které přežily nezdařený pokus o potrat (protože se v USA mohou děti zabít během celého těhotenství, je podobných případů mnoho a dříve se tyto děti často nechávaly umírat v odpadcích) nebo *Unborn Victims of Violence Act*, který nařizuje, aby se násilí proti těhotné ženě posuzovalo jako násilí proti dvěma osobám. Pokusil se zakázat lidské klonování a omezit eutanázii v americkém státě Oregon, ale pro tyto kroky nezískal potřebnou podporu kongresu. Pokusil se zachránit život postiženého Terri Schiavo, kterou soud nařídil nechat umřít žizní. Omezil experimenty, při nichž jsou ničena lidská embrya, přestože zde mohl udělat i více. Na úrovni OSN a dalších zahraničních fór přestaly být Spojené státy za jeho éry propagátorem potratů a zásadně omezily podporu homosexuality a genderové ideologie. Těsně před koncem svého funkčního období podepsal Bush zákon, který zakazuje nutit zdravotnické pracovníky k provádění interrupcí, což je jeden z Obamových deklarovaných záměrů. Nejvýznamnější však bylo jeho jmenování dobrých federálních soudců, včetně soudců nejvyššího soudu Johna Robertse a Samuela Alita. Oba jsou silně pro život orientovanými katolíky, což už prokázali v několika kauzách, jako byl pokus o zrušení zákazu potratu částečným porodem. Každý rok vyhlásil prezident jeden den Národním dnem posvátnosti života, posledním byla neděle 18. 1. 2009. Bush při té příležitosti citoval slova P. Neuhausa: „Usilujeme vybudovat společnost, kde

bude každé dítě vítáno v životě a chráněno zákonem.“

Další pozitivní aspekty Bushova prezidentsví

V jiných oblastech je zdaleka nejdůležitějším Bushovým přínosem, že ochránil Ameriku a nedopustil, aby se do rukou teroristů dostaly zbraně hromadného ničení. Po 11. září 2001 nedošlo v USA k žádnému významnému teroristickému útoku, zatímco jinde na světě jich byla celá řada, Evropu nevyjímaje. Za Bushovy éry také v USA poklesla kriminalita a konzumace drog.

Do vlády a dalších úřadů už Obama jmenoval celou řadu známých propagátorů potratů a nikoho, o kom by se vědělo, že je výrazně pro život. Ministrem zdravotnictví bude Tom Daschle, který chce, aby potraty prováděli všichni lékaři bez výjimek.

Nechápejte prosím tento stručný seznam jako paušální apologii Bushova prezidentsví, jen se zaměřuji na některé jeho méně známé pozitivní aspekty. Seznam chyb a nezdarů si jistě každý doplní sám.

Postmoderní intelektuál Obama

Barack Obama je Bushovým protipólem. V bioetických otázkách je proti změně zažité liberální politiky, jejíž kořeny sahají do Leninova Ruska a Hitlerova Německa a rozhodující podporu nalezla v sociálním hnutí 60. let. Je prvním postmoderním intelektuálem s řadou velice radikálních názorů a jeho ideálem je Amerika připomínající soci-

álně demokratický evropský stát. Obama je mužem velkých gest – jeho první inaugurační slavnost v neděli 18. 1. (ano, ten den, který Bush vyhlásil americkým dnem pro život) zahajoval modlitbou Rev. Gene Robinson, první otevřeně homosexuální biskup episkopální církve. Na hlavní úterní slavnosti, kde Obama skládal prezidentský slib, naopak promluvil Rev. Rick Warren, evangelikální kazatel, který je vůči homosexuálům kritický.

Obama chodil dvacet let do černého chicagského sboru *Trinity* patřícího k původně kalvinistické a převážně bílé církvi *United Church of Christ*, která je dnes možná nejliberálnější protestantskou denominací v USA a za jeden ze svých hlavních úkolů považuje práva homosexuálů. Sbor *Trinity* patří v rámci své denominace k nejradiálnějším a jeho kazatel Rev. Jeremiah Wright hlásá afroamerickou verzi teologie osvobození, která mimo jiné tvrdí, že Kristus byl černý. Na *YouTube* můžete najít kázání, kde Wright přirovnává Obamu – v jeho přítomnosti – k Ježíši Kristu. Wright Obamovy oddal a pokřtil obě jejich dcery. Některé Wrightovy výroky (v roce 2003 třeba kázal o tom, že Amerika si zasloužila 11. září za Hirošimu, Koreu, Vietnam, Irák a podporu Izraeli a řekl mimo jiné „Bože, žehnej Americe? Ne, ne, ne, Bože proklej Ameriku! To žádá Bible za zabití nevinných!“) vyvolaly u veřejnosti bouři nevole a v květnu 2008 Obama jeho výroky odmítl a přestal jeho kázání navštěvovat. Od té doby do kostela nechodí, ani během Vánoc nenavštívil bohoslužby. Odůvodnil to tím, že nechtěl žádnému sboru způsobit bezpečnostní potíže. Očekává se, že v úřadu bude navštěvovat některý nekontroverzní protestantský sbor v blízkosti Bílého domu, podobně jako Bush. Obama má také silný pozitivní sentiment vůči islámu, kdy si napsal, že za nejkrásnější hudbu považuje volání muezzina.

Obama pro právo na potrat

Do vlády a dalších úřadů už nový prezident jmenoval celou řadu známých propagátorů potratů a nikoho, o kom by se vědělo, že je výrazně pro život. Například ministryní zahraničí je Hillary Clintonová, která chce globálně prosazovat potraty. Obamovým ministrem zdravotnictví bude Tom Daschle, který chce, aby potraty prováděli všichni lékaři bez výjimek. V prezidentské právní radě sedí Dawn Johnsenová, bývalá právní ředitelka potratové organizace NARAL. Šéf-

KOMENTÁŘE

kou komunikace Bílého domu je Ellen Moranová, bývalá ředitelka lobbystické propotrátové organizace *Emily's List*. Na třetí nejdůležitější pozici na ministerstvu spravedlnosti byl Obamou jmenován Thomas Perrelli, právní zástupce manžela Terri Schiavo, který vedl úspěšný právní zápas za její smrt. To není překvapivé, Obama řekl, že „hluboce lituje“ hlasování kongresu, které chtělo zabránit smrti Terri, ačkoli nakonec neuspělo proti soudní moci. Obama také mnohokrát řekl, že nebude jmenovat žádného soudce, který nedeclaruje, že podporuje případ *Roe vs. Wade*, který tragicky deinterpretoval ústavu a prohlásil potraty ústavním právem amerických žen.

Mezi prvními kroky Baracka Obamy má být odstranění všech omezení výzkumu embryí a obnova amerického financování potratů v zahraničí. Na mezinárodních fórech chce Obama redefinovat lidská práva tak, aby zahrnovala „reprodukční práva“ (tedy právo na potrat má být lidským právem) a genderovou ideologii. V parlamentu je nyní zákon *Freedom of Choice Act* (FOCA), který má odstranit veškerou regulaci potratů na státní i federální úrovni, mimo jiné má nařídít jejich provádění i katolickým nemocnicím (prosazení tohoto bodu však velmi ztížil poslední Bushův *pro-life* zákon). Barack Obama v létě řekl, že podpis FOCA bude jeho prvním krokem v úřadu. Potrat částečným porodem má

být opět povolen. Obama chce federálně podpořit také registrované partnerství (dnes má 13 z 50 amerických států, včetně Kalifornie, ústavní dodatky, jež ho zakazují, Obama by chtěl nalézt cestu k jejich zneplatnění) a eutanázii (dnes je asistovaná sebevražda legální ve dvou státech federace). Dále chce Obama zavést *Fairness doctrine*, zákon, který omezí svobodu slova novinářů a předepíše, jakým jazykem mají hovořit o menšinách. Chce také podmínit financování církevních charit jejich podporou homosexuálům a plánuje omezit financování center pro krizová těhotenství.

Křesťan by mohl snadno propadnout beznaději. Ale to by nebyl správný postoj, vždyť v dějinách už bylo mnoho horších chvil. Je čas opřít se o Boha a víru Církve a vytrvat v zápasu za spravedlnost.

Sen o svobodné Americe

Dr. Alveda Kingová, neteř Martina Luthera Kinga jr., řekla, že Obamova podpora potratům znamená, že Obama není naplněním Kingova snu o svobodné Americe. King, který byl baptistickým kazatelem, měl v etické oblasti i některé kontroverzní názory a možná i skutky, avšak potraty neschvaloval. A Afroameričané jsou obecně morálně konzervativně-

ší než bílá populace, což ovšem neumenšuje jejich podporu hrdinovi Obamovi. Plány nového prezidenta v jiných oblastech jsou dostatečně propírány v tisku a nebudu se jim zde věnovat.

Co dodat? Snad, že se Baracku Obamovi stěží podaří prosadit všechno, co plánuje. Američtí obhájci života budou bojovat ze všech sil o každou píď půdy, ostatně Bush je k tomu některými svými kroky vyzbrojil. A každý ztracený zákop může být jednou dobyt zpět. V Americe se také dělají kompromisy, avšak nestává se, aby někdo deklaroval své stanovisko v zásadní etické otázce a pak hlasoval jinak, takový krok by musel velice detailně vysvětlit a je slušná šance, že by ho stál příští volby. Křesťan by snadno mohl propadnout beznaději. Ale to by nebyl správný postoj, vždyť v dějinách už bylo mnoho horších chvil. Je čas opřít se o Boha a víru Církve a vytrvat v zápasu za spravedlnost. Vzpomeňme si, jak si před pouhými dvaceti lety nikdo nedokázal představit, že komunismus ze dne na den padne. A stalo se to. Stejně tak jednoho nádherného dne padne i nová ideologie smrti a zvítězí život. Vyhráme si rukávy. Je-li nyní čas ústupového boje, je naším úkolem právě on. A také sbírat sílu k ofenzivě, jejíž čas spolehlivě přijde. A křesťan shromažďuje sílu v modlitbě.

David Petrla, 19. 1. 2009
(mezititulky redakce)

Američtí biskupové píší Obamovi

Katolická církev bude Obamu podporovat, ale ne bezpodmínečně

Američtí biskupové jsou připraveni konstruktivně spolupracovat s novým prezidentem. Formulují ale přesně své podmínky a předem upozorňují, že neustoupí v zásadních otázkách, jako je obrana života nebo manželství. Ve zvláštním listu adresovaném Baracku Obamovi u příležitosti jeho nástupu do úřadu episkopát Spojených států připomíná, že katolická církev je největší náboženskou komunitou v zemi a že její velké zkušenosti souvisí s tím, že není Církví pouze národní, nýbrž zastoupenou na celém světě.

Kardinál Francis George ujišťuje Baracka Obamu o modlitbách katolíků a píše o naději, kterou Američané spojují s novým prezidentem v obtížném

okamžiku svých dějin. Předseda amerického episkopátu shrnuje základní stanoviska Církve v hlavních sociálních otázkách, jako je migrace, mír, rodina, školství nebo obrana života. Varuje prezidenta před liberalizací zákona o interrupcích a před placením umělých potratů z peněz daňových poplatníků. Taková rozhodnutí by se mohla negativně projevit na Obamou slibované reformě zdravotnictví, po které mnoho let volá také americká Církev. Předseda Biskupské konference USA naznačuje, že Církev je připravena podpořit politiku nového prezidenta v mnoha důležitých sociálních otázkách. Pod podmínkou, že Barack Obama bude respektovat v listu uvedené morální zásady.

Pokud však Barack Obama dostojí svým předvolebním proklamacím, chystá se znovu zavést brutální interrupci částečným porodem. Dále chce podepsat federální zákon, který má zrušit všechna omezení potratů na úrovni jednotlivých států. Prosazuje také federální financování potratů a zrušení práva lékařů odmítat jejich provádění. V kampani také prohlašoval, že chce, aby potraty prováděly všechny nemocnice a gynekologické ambulance, a chce prosazovat potrat jako lidské právo na fóru OSN. Z hlediska sociálního učení Církve jsou velmi sporné také Obamovy postoje k homosexuálním sňatkům a k eutanázii, které chce prosadit na federální úrovni.

<http://www.radiovaticana.cz>

POHLED Z ŘÍMA

Dvěma pánům sloužit?

Ubi Petrus, ibi Ecclesia

Foto: archito

Vatikánské hodiny mají špatnou pověst. Jsou pomalé a obvykle se zpožďují. Už rok je například dokončována sociální encyklika Benedikta XVI. „Objeví se každou chvíli,“ opakoval opět minulý týden kardinál státní sekretář, Tarcisio Bertone. Tak už to ve Vatikánu chodí. Kdo by se také zabýval časem ve Věčném městě.

Švýcarská „dochvilnost“

Za ideál přesnosti odedávna platí Švýcarsko. Nic zvláštního. Tamní hodináři nemají sobě rovných. Zřejmě se ale na světě nemění jen klimatické podmínky. Minulý týden přišly znepokojující zprávy z Alp. Dne 14. ledna švýcarští biskupové vydali dekret, kterým ruší kolektiv-

ní rozhršení, praktikované v této zemi po několik desetiletí. Samo rozhodnutí episkopátu je samozřejmě naprosto v pořádku. Podivné je nicméně to, že pastýři švýcarské Církve potřebovali celých sedm let, aby se podřídili důrazným, bez stínu pochybnosti jednoznačným rozhodnutím papeže, ještě Jana Pavla II., formulovaným v motu proprio *Misericordia Dei*. Nakonec podstatné je, že to udělali. Jiným je papež dodnes šumafuk.

Paralelní semináře

Minulý pátek prožil Vatikán malé zemětřesení. „Bože můj, to přece mělo být tajné,“ uslyšel můj kolega z redakce, když ráno zavolal na Kongregaci pro katolickou výchovu. Na internetu se objevil tajný raport vatikánského úřadu o stavu amerických kněžských seminářů. Únik byl dokonalý: integrální dokument ve formátu PDF s originálním podpisem kard. Grochowského. Navzdory první reakci Kongregace raport velké senzace neobsahuje. Celkové hodnocení dopadá v podstatě dosti pozitivně. Nicméně dokument také výrazně konstatuje, že v části seminářů se nedějí dobré věci. Jmenované výtky se týkají jak otázky mravů, zejména homoseksuality, tak doktrinních a liturgických problémů. Problematické semináře vedou mladé ke kněžství jakousi paralelní, více či méně ortodoxii vzdálenou cestou.

Nekatolické školy

V Americe ještě zůstaňme. V souvislosti s právě probíhajícím týdnem povolání v USA se objevil také raport Společnosti kardinála Newmana. Mluví se v něm o pozitivním vlivu vskutku katolických škol a univerzit na rozvoj zasvěcených povolání. Připomíná mimo jiné dvě koleje (jednu v Kalifornii, druhou v New Hampshire), z kterých v posledních letech zvolilo seminář nebo klášter 11 a 10 procent absolventů. V tiskové zprávě o raportu byl ovšem nejzajímavější krátký dodatek o činnosti zmíněné společnosti. Zabývá se totiž monitorováním pravověrnosti katolických škol a univerzit. Vydává také průvodce po katolických vzdělávacích zařízeních, aby rodiče věděli, kam poslat své děti. Z průzkumu provedeného Společností kardinála Newmana vyplývá, že mezi několika tisíci katolických kolejí a univerzit ve

Spojených Státech si označení „pravověrné“ zaslouhuje pouhých 21.

Tichý bojkot

Dosud jsem se držel informací, které přinesl minulý týden. Nyní se vrátím poněkud do minulosti, ale jen o několik měsíců, k událostem, které neztratily nic na aktuálnosti, a k soudům, které věc nazývají pravým jménem.

V září minulého roku proběhlo v Římě sympozium pořádané papežskou komisí *Ecclesia Dei* (neboli pro záležitosti tradicionalistů), věnované recepci motu proprio Benedikta XVI. *Summorum pontificum*, tedy dokumentu, kterým byla Církvi vrácena předkoncilní, tzv. tridentská mše. Během zasedání padla velmi silná slova, jaká se ve Vatikánu neslychají. Vicepředseda komise Mons. Camille Perl obvinil biskupy z toho, že kladou překážky k uskutečnění papežských rozhodnutí. Konkrétně poukázal na téměř všechny italské biskupy („s nemnoha výjimkami“) a na celý německý episkopát, který utopil ustanovení Benedikta XVI. v moři byrokracie a navrstvil na ně další restriktce. Vatikánský představitel se opřel také do vyšších řeholních představených, kteří přímo zakazují to, co papež dovolil. Ještě radikálnější než Mons. Perl byl sekretář Kongregace pro bohoslužbu a svátosti. V jednom z publikovaných rozhovorů arcibiskup Malcolm Ranjith mluvil přímo o vzpouře světového episkopátu proti Benediktu XVI.

Tyto mimořádně radikální výroky vatikánských úředníků se týkají konkrétní otázky, že totiž biskupové zablokovali úmysl Benedikta XVI. obnovit liturgii skrze obohacení ze zdrojů dávné, tradiční zbožnosti. Zprávy posledních dní, leťtá svévole švýcarských biskupů, problémy s očištěním amerických seminářů a s pravověrností tamního katolického školství vedou k otázce, zda „vzpouřa“ proti papeži nemá větší rozsah, zda náhodou nežijeme ve stavu nevysloveného, leč přesto reálného schizmatu.

A nejde jen o teoretizování. Stačí jít na mši do mé římské farnosti a vím, že jsem na protipólu toho, o čem Ratzinger psal v *Duchu liturgie* a Benedikt XVI. v *Sacramentum caritatis*. Papež sobě a my sobě. Jak dlouho lze ještě dvěma pánům sloužit?

Krzysztof Bronk, 17. 1. 2009
přeložila Johanka Bronková

KOMENTÁŘE

Stačí řidiči

Reakce na evropskou ateistickou kampaň

Nejprve dali v Barceloně 12. ledna ateisté na autobusy nápisy: „Bůh pravděpodobně neexistuje a tedy si pohov a uživej života.“ Katolíci pak začali jezdit po městě v autech s nálepkou „Věřím v Boha“. V Londýně vyrazili ateisté s toutéž iniciativou. Hrdinou dne se stal řidič Ron Heather, který odmítl s takovým autobusem jezdit a odešel z práce domů. Vedoucí dopravního podniku mu vyjádřili podporu, i když obsah reklamy byl schválen „porotou znalců“.

Italští ateisté byli neomalenější. A jejich reklama zněla: „Bůh není a také mi není k ničemu.“ Udělali nesmírnou reklamu otázkám víry nejen na ulicích a v zaměstnání, ale i v novinách a televizi, píše RC Monitoru P. J. Koláček SJ a připojuje překlad článku z listu *Avvenire*.

Zvítězil zdravý rozum

Nemyslím si, že všichni řidiči autobusů v Janově vyrostli ve školách voršilek a že každou neděli navštěvují oddané koleje jezuitů, kde studovali jako chlapci. Nemyslím si ani, že mají všichni neotřesitelnou víru v jednu, svatou, apoštolskou církev. Nezdá se mi, že by jezdili v uniformě křížáků, zatímco řídí své dopravní prostředky onoho překrásného a tvrdého města, v onom oslnivém světle, jež přichází od moře a z jasného nebe Ligurie. Pravděpodobně je mezi nimi někdo, kdo má hodně víry, kdo jí má jen tak tak a kdo ji snad nemá nebo ji teprve hledá. Nemyslím, že by rozhodnutí odmítnout jezdit po městě s těmi manifesty proti Bohu na bocích vozidel udělali na konci dlouhé schůze, kde se střetly vysoké teologické problémy nebo subtilní konfrontace mezi doktrínou svatého Anselma a svatého Tomáše Akvinského. Prostě tváří v tvář banalitě oné ateistické iniciativy převážil zdravý rozum nebo smysl pro důstojnost.

Problém Boha je vážná věc

Protože myslet si, že se tak banálním způsobem, reklamou, zlikviduje problém Boha, je spíše urážkou rozumnos-

Ostatně Písmo svaté učí, že neexistují ateisté: nazývá je modloslužebníky, protože na místo pravého Boha dosadili modlu, možná tu nejubožejší, kterou je vlastní nadutost.

Foto: <http://flickr.com>

ti, inteligence než urážkou víry. Údajné sdužení ateistických racionalistů bylo zesměšněno ve svém domyšlivém muddledství prostým zdravým rozumem lidí, kteří pracují každý den, kteří vědí, co to znamená pracovat, milovat, trpět a snad i klást si v tichu svého svědomí nebo před svými dětmi otázky o osudu nebo o smyslu věcí i života. Skupina řidičů autobusů městské dopravy, ne nějaká fakulta církevních učitelů. Protože stačí být prostě lidmi, abychom chápali pitomost a omezenost onoho poselství. Násilím urážet vážnost otázky tak důležité pro jednotlivce a pro dějiny lidstva se rovná pouze pitomosti toho, kdo si myslí, že nabízí banální odpovědi shrnuté do jednoho hesla. Není nutné být křesťany, není nutné být věřícími, aby se změřila ubohost oné iniciativy. Je třeba jediného: mít smysl pro důstojnost. Protože banalizace věcí dává růst jen a jen banalitě, nevnese jasnost do věcí, do problémů. A kterýkoli otec rodiny, kterýkoli muž nebo žena, jimž proudí v žilách krev, ví, že Bůh je vážná záležitost, cokoli si o tom člověk myslí, ať vidí věci jakkoli. Ba právě to je jedna ze záležitostí, z nichž se také chápe vážnost a důležitost lidské osoby. Právě proto, že je člověk schopen vážně si klást otázky, jako je problém Boha, dokazuje, že je nesmírně velkou skutečností a plný důstojnosti.

Urážka Boha je i urážkou člověka

Pochopil to mimo jiné velký italský básník Ungaretti a vědec Einstein. A celé dějiny jsou plny tohoto problému, této Tváře, která jako by volala v noci. Proto řidiči autobusů městské dopravy v Janově reagovali. Pochopili velmi prostou věc, jež uniká pouze jistým ateistům, kteří dělají z ateismu – paradoxně – svého jediného boha. Ostatně Písmo svaté učí, že neexistují ateisté: nazývá je modloslužebníky, protože na místo pravého Boha dosadili modlu, možná tu nejubožejší, kterou je vlastní nadutost. Řidiči autobusů pochopili, že banalizuje-li se problém Boha, banalizuje se postava člověka, uráží se osobnost člověka. Člověka, který žije a pracuje. Skutečného člověka, ne nějakého abstraktního člověka filosofických diskusí. Nehájili Boha, bránili sami sebe a důstojnost osob, které vozí v autobusu a nosí v srdci. Není to náhoda, že právě velké režimy, které vyznávaly a všem vnucovaly ateismus, vyvolaly nejotřesnější násilí na člověku. Ti řidiči řekli prostě NE, plné důstojnosti, které je nádherným ANO k lidství všech, proti příliš domyšlivé banalitě té ubohé hrstky ateistů.

Daide Rondoni
Avvenire, 17. 1. 2009
přeložil P. Josef Koláček SJ
(mezititulky redakce)

PROMLUVA PAPEŽE

Ve vztahu ke Kristu najdeme vzájemnou jednotu

Promluva Benedikta XVI. při generální audienci 21. ledna 2009

Foto: <http://advent-episcopala.org>

Draží bratři a sestry, minulou neděli začal „Týden modliteb za jednotu křesťanů“, který se končí tuto neděli svátkem Obrácení svatého Pavla. Je to cenná duchovní iniciativa, která se harmonicky šíří mezi křesťany stále více, a mohli bychom říci, že je odpovědí na vroucí invokaci, s níž se Ježíš obrátil k Otci ve Večeřadle před svým Utrpením: „Ať jsou všichni jedno...“, aby svět uvěřil, že jsi mě poslal“ (Jan 17,21). Pán v této velekněžské modlitbě celkem čtyřikrát prosí, aby jeho učedníci „byli jedno“ k obrazu jednoty Otce a Syna. Jde o jednotu, která může růst jenom podle příkladu Syna, jenž se dává Otci, tzn. vyjitím ze sebe a sjednocením se s Kristem. Kromě toho Ježíš v této modlitbě

dvakrát připojuje účel této prosby, „aby svět uvěřil“. Plná jednota se tedy pojí k samotnému životu a poslání Církve ve světě. Musí prožívat jednotu, kterou lze odvodit pouze z její jednoty s Kristem, s Jeho transcendencí, která je znamením, že Kristus je pravda. Jsme zodpovědní za to, aby byl ve světě vidět dar jednoty, která naši víru činí věrohodnou. Proto je důležité, aby si každé křesťanské společenství uvědomilo naléhavost usilovat všemi možnými způsoby o dosažení tohoto velkého cíle. Poněvadž ale víme, že jednota je především Pánův „dar“, je třeba ho zároveň v důvěřivé modlitbě neúnavně prosit. Jedině vyjdeme-li ze sebe a půjdeme-li ke Kristu, pouze ve vztahu k Němu, můžeme být skutečně sjedno-

cení mezi sebou. Taková je výzva, která v probíhajícím „Týdnu modliteb“ směřuje k věřícím v Krista z každé církve a církevního společenství. Odpovězme na ni, draží bratři a sestry, pohotovou velkodušností.

Ať jsou jedno v tvé ruce

„Týden modliteb za jednotu“ nám letos předkládá k rozjímání a modlitbě tato slova z knihy proroka Ezechiela: „Ať jsou jedno v tvé ruce“ (37,17). Téma bylo vybráno ekumenickou skupinou z Koreje a potom přijato a mezinárodně rozšířeno Smíšenou komisí pro modlitbu, která je tvořena představiteli Papežské rady pro podporu jednoty křesťanů a Ekumenické rady církví v Ženevě. Samotný proces přípravy byl plodným a podnětným momentem opravdového ekumenismu.

V úryvku z knihy proroka Ezechiela, z něhož je téma vzato, Pán přikazuje prorokovi, aby vzal dvě dřeva. Jedno jako symbol Judy a jeho kmenů a další jako symbol Josefa a celého Izraelova domu a žádá jej, aby je „přiložil k sobě“, takže by tvořili jediné dřevo, „jednotu v jeho ruce“. Podobenství o jednotě je průhledné. Ezechiel, osvícený Nejvyšším, říká „synům lidu“, kteří žádají o vysvětlení, že samotný Pán vezme obě dřeva a přiloží je k sobě, takže obě království s jejich kmeny, rozdělenými mezi sebou, stanou se „jedno v jeho ruce“. Ruka proroka, která přikládá k sobě obě dřeva, je pokládána za samotnou ruku Boží, která shromažďuje a sjednocuje svůj lid a nakonec i celé lidstvo. Slova prorokova můžeme aplikovat na křesťany jako pobídku k modlitbě a práci, aby učinili všechno, co je možné, pro dovršení jednoty všech Kristových učedníků, a pracovali tak, aby naše ruce byly nástrojem sjednocující ruky Boží. Tato pobídka je zvláště dojemná a upřímná ve slovech, která pronesl Ježíš po Poslední večeři. Pán si přeje, aby veškerý jeho lid, v němž spatřuje budoucí Církev budoucích stáletí, kráčel trpělivě a vytrvale k cíli úplné jednoty. Toto úsilí zahrnuje pokorné přijetí a chápavou poslušnost příkazu Páně, jenž mu žehná a dává plodnost. Prorok Ezechiel nás ujišťuje, že to bude právě On, náš jediný Pán, jediný Bůh, který nás shromáždí ve „své ruce“.

PROMLUVA PAPEŽE

Opravdový ekumenismus není možný bez vnitřního obrácení. Vždyť touha po jednotě vychází a uzrává z obnovy myslí, ze sebezáporu a ze svobodně tryskající lásky.

Vysvobodím je a očistím a uzavřu s nimi smlouvu pokoje

V druhé části biblického čtení jsou prohloubeny význam i podmínky jednoty různých kmenů v jediném království. Izraelité, roztroušení mezi národy, přijali bludné kultury, vypěstovali chybná pojetí života a osvojili si zvyky odcizené božskému zákonu. Nyní je Pán volá, aby se už neposkvrňovali modlami a bůžky pohanských národů, jejich hanebnostmi a špatnostmi (srov. Ez 37,23). Poukazuje na nezbytnost vysvobození z hříchu a na očistu jejich srdce. „Vysvobodím je a očistím je,“ praví se v Ezechielovi. A tak „budou mým lidem a já budu jejich Bůh“ (tamtéž). Za těchto podmínek vnitřní obnovy „budou následovat má nařízení, mé zákony budou zachovávat a plnit“. A prorocký text se končí definitivním a plným příslibem spásy: „Uzavřu s nimi smlouvu pokoje... navěky u nich zbuduji svou svatyni“ (Ez 37,26).

Ezechielova vize se stává výmluvnou v kontextu ekumenického hnutí, protože vynáší na světlo nevyhnutelný požadavek autentické vnitřní obnovy všech složek Božího lidu, což může učinit jedině Pán. Této obnově se musíme otevřít také my, protože i my, roztroušení mezi národy světa, jsme si osvojili návyky velmi vzdálené Božímu Slovu. „Všechna obnova Církve – čteme v dekretu o ekumenismu 2. vatikánského koncilu – spočívá podstatně v růstu věrnosti jejímu vlastnímu povolání, a to je nepochybně důvod pro hnutí za jednotu“ (UR, 6), tzn. větší věrnost Božímu povolání. Dekret o ekumenismu pak zdůrazňuje vnitřní dimenzi konverze srdce. „Opravdový ekumenismus není možný bez vnitřního obrácení. Vždyť touha po jednotě vychází a uzrává z obnovy myslí, ze sebezáporu a ze svobodně tryskající lásky“ (UR, 7). „Týden modliteb za jednotu křesťanů“ se tak stává pro všechny podnětem k upřímnému obrácení a stále chápavějšímu naslouchání Božímu Slovu, ke stále hlubší víře.

Děkujeme Pánu za dar sblížení

„Týden modliteb“ je také vhodnou příležitostí k poděkování Pánu za to, co

doposud umožnil učinit „pro sblížení“ jedněch s druhými, mezi rozdělenými křesťany i samotnými církvemi a církevními společenstvími. Tento duch oživoval katolickou církev, která i v loňském roce pokračovala s pevným přesvědčením a zakořeněnou nadějí v navazování bratrských a uctivých vztahů se všemi církvemi a církevními společenstvími Východu i Západu. V rozmanitých, někdy pozitivnějších, někdy svízelnějších situacích se snažila neztratit závazek vyvinout veškeré úsilí o opětovné nastolení plné jednoty. Vztahy mezi církvemi a teologické dialogy nadále poskytovaly znamení povzbuzujícího duchovního sblížení. Já sám jsem měl to potěšení setkat se ve Vatikánu a během svých apoštolských cest s křesťany pocházejícími z nejrůznějších horizontů. S radostí jsem třikrát přijal ekumenického patriarchu, Jeho Svatost Bartoloměje I., který pak vystoupil na zasedání biskupské synody, aby pronesl slova bratrské církevní vroucnosti a přesvědčivé důvěry v budoucnost, což byla událost mimořádného významu. Měl jsem to potěšení přijmout dva Katholické Apoštolské arménské církve: Jeho Svatost Karekina II. z Etchmiazinu a Jeho Svatost Arama I. z Antelias. Sdílel jsem pak také bolest Moskevského patriarchátu nad odchodem milovaného bratra v Kristu, Jeho Svatosti patriarchy Alexeje II., a zůstávám ve společenství modlitby s oněmi našimi bratry, kteří se připravují k volbě nového patriarchy své ctihodné a velké pravoslavné církve. Měl jsem rovněž příležitost setkat se s představiteli různých křesťanských společenství Západu, s nimiž nadále vedeme dialog o důležitosti svědectví, které dnes mají křesťané svorně vydávat světu, jenž je stále více rozdělován a zároveň stavěn před četné kulturní, sociální, ekonomické a etické výzvy. Za tato a mnohá další setkání, dialogy a bratrská gesta, jež nám Pán dal uskutečnit, vzdejme Mu společně radostné díky.

Jen jedno je ono tajemné tělo

Draží bratři a sestry, využijme příležitost, kterou nám nabízí „Týden modliteb za jednotu křesťanů“, a prosme Pána, aby pokračovaly a pokud možno zintenzivnily ekumenické nasazení a dialog. V kontextu Roku svatého Pavla, který připomíná dvoutisící výročí narození svatého Pavla, nemůžeme nezmínit to, co apoštol Pavel napsal o jednotě Církve. Každou středu věnuji svou reflexi jeho listům a jeho cenné nauce.

Uvedu zde to, co píše komunitě v Efesu: „Jen jedno je ono tajemné tělo, jen jeden Duch a stejně tak jen jedno vytoužené dobro, ke kterému jste byli povoláni. Jeden Pán, jedna víra, jeden křesť“ (Ef 4,4–5). Přisvojme si tuto touhu svatého Pavla, který dal celý svůj život jedinému Pánu a jednotě jeho mystického Těla, Církve, a mučednictvím vydal nejvyšší svědectví věrnosti a lásky ke Kristu.

Ať každé společenství následuje jeho příklad a spoléhá na jeho přimluvu, aby rostlo ve snaze o jednotu, díky různým duchovním a pastoračním iniciativám a společným modlitebním shromážděním, která se obvykle v tomto týdnu na mnoha místech a ve velké intenzitě konají během tohoto „Týdne“, a dávají nám v určitém smyslu předem zakoušet onen den plné jednoty. Modleme se, aby mezi církvemi a církevními společenstvími pokračoval dialog pravdy, nezbytný pro urovnávání odchylek, a dialog lásky, který podmiňuje samotný teologický dialog a napomáhá společnému životu pro společné svědectví. V našich srdcích přebývá touha po uspíšení dne plného společenství, až budou všichni učedníci našeho jediného Pána moci společně slavit eucharistii, božskou obět za život a spásu světa. Prosme o Mariinu mateřskou přimluvu, aby pomáhala všem křesťanům v pozornějším naslouchání Božímu Slovu a v intenzivnější modlitbě za jednotu.

přeložil P. Milan Glaser SJ
<http://www.radiovaticana.cz>
 (mezititulky redakce)

Foto: archio

NA ZÁVĚR

Dopisy čtenářů

Děkujeme za vaše ohlasy. Těšíme se na vaše podněty, které můžete zasílat na adresu redakce uvedenou v tiráži. Čtenářské dopisy jsou redakčně kráceny a nemusejí vyjadřovat stanovisko redakce.

Narození Páně

Vždy jsem si velmi cenil a cením kvalifikovaných teologických výpovědí fr. Grundmanna. Přesto však jsem byl z jeho odpovědi na čtenářský dotaz v *RC Monitoru* ze 4. 12. 2008 (str. 13, článek „Narození Páně“) poněkud rozpačitý. Autor na jedné straně nepochybuje o zmrtvýchvstání Páně jako o skutečné události, na druhé straně však jeho vyjádření o evangelních zprávách týkajících se narození a dětství Ježíše Krista nevyznívají jednoznačně ve prospěch jejich pravdivosti. Jako by se bál odpovědět na položenou otázku jasným „ano-ne“. Domnívám se, že čtenáře pramálo zajímá spekulace o Matoušově závislosti na apokryfním textu o dětství Mojžíše, on se potřebuje dozvědět, jestli evangelisto-

vi informace o Ježíšově panenském zrození v Betlémě, povraždění betlémských dětí a útěku Svaté rodiny do Egypta je pravdivá či nikoli. Rovněž tak je z hlediska historické věrohodnosti naprosto irelevantní, jestli Ježíš měl v patnáctém roce vlády císaře Tiberia, kdy zahájil podle Lukášova evangelia svoji veřejnou činnost, 30 nebo 35 let. Ostatně ve všech překladech Nového zákona, které mám k dispozici, se uvádí, že Ježíši bylo „asi“ třicet let, proto nejde o žádnou faktickou nepřesnost evangelisty.

Je mi jasné, že evangelia nejsou a nechtějí být životopisy Ježíše Krista podle kritérií odborné historiografie. Jde o výběr událostí z jeho života pod zorným úhlem potřeb katecheze a misie. Rozhodující však je, že se jedná o události *pravdivé* – a toto bude třeba vždycky

zdůrazňovat. To je také otázkou pravé katolické víry, neboť Papežská biblická komise vydala 19. 6. a potom také 26. 6. roku 1912 závazné rozhodnutí, že evangelia jsou ve všech bodech pravdivá a věrohodná.

Papež svatý Pius X. vydal roku 1907 *Motu Proprio Praeantantia Scripturae*, kde praví, že „rozhodnutí Papežské biblické komise jsou závazná na stejné úrovni s věroučnými dekrety...“ II. vatikánský koncil v konstituci *Dei Verbum* říká: „Církev pevně trvá na tom, že čtyři evangelia, jejichž historičnost bez váhání potvrzuje, věrně podávají to, co Boží Syn Ježíš... skutečně konal a učil...“ (DV čl. 19). Je zřejmé, že toto se týká i evangelních zpráv o narození a dětství Ježíše Krista.

PhDr. Radomír Malý, Brno

Liturgická čtení

1. 2. Neděle Dt 18,15–20, Žl 95, 1 Kor 7,32–35, Mk 1,21b–28

4. neděle v mezidobí

2. 2. Pondělí Mal 3,1–4 (Žid 2,14–18), Žl 24, Lk 2,22–40

Svátek Uvedení Páně do chrámu

3. 2. Úterý Žid 12,1–4, Žl 22, Mk 5,21–43

sv. Blažej, sv. Ansgar

4. 2. Středa Žid 12,4–7.11–15, Žl 103, Mk 6,1–6

sv. Ondřej Corsini

5. 2. Čtvrtek Žid 12,18–19.21–24, Žl 48, Mk 6,7–13

sv. Agáta (Háta, Dobruše)

6. 2. Pátek Žid 13,1–8, Žl 27, Mk 6,14–29

sv. Pavel Miki a druhové

7. 2. Sobota Žid 13,15–17.20–21, Žl 23, Mk 6,30–34

sv. Richard

8. 2. Neděle Job 7,1–4.6–7, Žl 147, 1 Kor 9,16–19.22–23, Mk 1,29–39

5. neděle v mezidobí

9. 2. Pondělí Gn 1,1–19, Žl 104, Mk 6,53–56

sv. Apollonie

10. 2. Úterý Gn 1,20–2,4a, Žl 8, Mk 7,1–13

sv. Scholastika

11. 2. Středa Gn 2,4b–9.15–17, Žl 104, Mk 7,14–23

Panna Maria Lurdská

12. 2. Čtvrtek Gn 2,18–25, Žl 128, Mk 7,24–30

sv. Benedikt Aniánský

13. 2. Pátek Gn 3,1–8, Žl 32, Mk 7,31–37

sv. Kateřina Ricciiová

14. 2. Sobota Gn 3,9–24, Žl 90, Mk 8,1–10

sv. Valentin

RC MONITOR — zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětlu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Publikované zprávy jsou zveřejňovány na zpravodajském serveru <http://res.claritatis.cz>. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474.

Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/5500.

Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, Mgr. Michaela Freiová, Mgr. Dagmar Kopecká, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Ondřej Vaněček, Mgr. Matyáš Zrno. **Teologický poradce:** P. Mgr. Pavel Mayer OP.

Objednávky: Noviny jsou distribuovány zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na korespondenční adrese redakce. Jejich vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 10 Kč, což ročně znamená 240 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.